

POSTANOWIENIE

29 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marta Romańska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 29 stycznia 2026 r. w Warszawie

zażalenia R. P. i R. P.1

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 16 czerwca 2025 r., VII AGa 875/23,

w sprawie z powództwa R. P. i R. P.1

przeciwko P. spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

uchyla zaskarżony wyrok, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie.

[dr]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 16 czerwca 2025 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił w punkcie pierwszym i trzecim – zaskarżony apelacją pozwanego – wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 15 lutego 2023 r. w sprawie z powództwa R. P. i R. P.1 przeciwko P. S.A. w W. (poprzednio: Przedsiębiorstwo Państwowe „P. 2” w W.) o zapłatę i w tej części przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że nie została rozpoznana istota sprawy, gdyż sąd pierwszej instancji wyprowadził odmienne niż należało wnioski z opinii biegłego sądowego z zakresu akustyki. Sąd pierwszej instancji uznał za właściwe

zasądzenie kwoty, na którą opiewa faktura pro forma wystawiona w związku z zaplanowanym przez powodów remontem dachu. Natomiast z opinii biegłego sądowego wynikało, że celem rewitalizacji akustycznej nieruchomości powodów należy w budynku wymienić okna i drzwi balkonowe, a także zainstalować klimatyzację. W związku z tym powództwo o nakłady konieczne do poniesienia w celu zapewnienia w budynku na nieruchomości powodów prawidłowego klimatu akustycznego przez zasądzenie kwoty koniecznej do wydania przez powodów na wykonanie prac, co do których nie stwierdzono, aby były celowe, nie mogło być uwzględnione. Sąd pierwszej instancji uznał, że wystarczające do uwzględnienia powództwa jest przedstawienie dowodu zwyczajnie nieprzydatnego dla ustalenia wysokości szkody w tym zakresie. Ustalenie kwoty, którą należy wydatkować celem wykonania stosownych prac remontowych w budynku na nieruchomości powodów wymaga wiadomości specjalnych, trzeba w tym zakresie przeprowadzić postępowanie dowodowe w całości, w tym przypadku jest to dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa.

W zażaleniu na orzeczenie z 16 czerwca 2025 r. powodowie zarzucili, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 386 § 4 k.p.c. przez przyjęcie, że sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że zażalenie przewidziane w art. 394¹ § 1¹ k.p.c. ma na celu jedynie skontrolowanie przez Sąd Najwyższy, czy orzeczenie kasatoryjne sądu drugiej instancji zostało prawidłowo oparte na jednej z przesłanek przewidzianych w art. 386 § 2 lub 4 k.p.c., a więc czy powołana przez sąd drugiej instancji przyczyna uchylenia odpowiada wskazanej w uzasadnieniu podstawie ustawowej i czy rzeczywiście wystąpiła ona w sprawie. Dokonywana ocena powinna mieć zatem charakter formalny, skupiać się wyłącznie na ustanowionych w powołanych przepisach przesłankach uchylenia orzeczenia sądu pierwszej instancji i nie może wkraczać nie tylko w ocenę merytorycznego stanowiska sądu drugiej instancji w kwestii materialnoprawnych podstaw rozstrzygnięcia, lecz także w ocenę prawidłowości zastosowania przez ten

sąd innych przepisów prawa procesowego, niezwiązanych bezpośrednio ze wskazaną przyczyną uchylenia wyroku sądu pierwszej instancji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 listopada 2012 r., IV CZ 147/12, OSNC 2013, nr 3, poz. 41; z 29 października 2015 r., I CZ 92/15, i z 7 kwietnia 2016 r., II CZ 6/16).

Nierozpoznanie istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c., na które w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia powołał się Sąd Apelacyjny, jest wadliwością rozstrzygnięcia polegającą na wydaniu przez sąd pierwszej instancji orzeczenia, które nie odnosi się do tego, co było przedmiotem postępowania, bądź na zaniechaniu zbadania przez ten sąd materialnej podstawy żądania albo merytorycznych zarzutów stron z powodu bezpodstawnego przyjęcia, że wystąpiła przesłanka materialnoprawna lub procesowa unicestwiająca roszczenie (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 września 1998 r., II CKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22; z 12 lutego 2002 r., I CKN 486/00, OSP 2003, z. 3, poz. 36; z 19 czerwca 2013 r., I CSK 156/13, OSNC-ZD 2014, nr C, poz. 57; z 25 czerwca 2015 r., V CZ 35/15 i z 7 kwietnia 2016 r., II CZ 6/16).

Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że o nierozpoznaniu istoty sprawy nie świadczy potrzeba poczynienia dalszych ustaleń co do okoliczności faktycznych sprawy, choćby decydujących z punktu widzenia kierunku jej rozstrzygnięcia. Dokonanie przez sąd drugiej instancji odmiennej oceny prawnej roszczenia i związana z tym potrzeba poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych nie upoważnia więc co do zasady do zarzucenia sądowi pierwszej instancji nierozpoznania istoty sprawy, a wskazuje jedynie, że istota sprawy nie została rozpoznana należycie, a zatem dostatecznie szczegółowo (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2016 r., II CZ 113/16, z 20 stycznia 2017 r., I CZ 1/17, z 26 czerwca 2020 r., V CZ 25/20 i z 26 lutego 2021 r., I CZ 88/20).

W ocenie Sądu Apelacyjnego o nierozpoznaniu istoty sprawy świadczy konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a więc powołania dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu budownictwa w celu ustalenia kwoty, jaką należy ponieść na wykonanie stosownych prac remontowych w budynku na nieruchomości powodów.

W sprawie nie zaistniała konieczność przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, a z motywów zaskarżonego orzeczenia wynika raczej, że sąd drugiej instancji nie wywiązał się z ciążącego na nim obowiązku rozpoznania sprawy na nowo w instancji apelacyjnej (art. 378 § 1 k.p.c.). Jeżeli sąd drugiej instancji uznał, że dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne były niepełne i niewystarczające do oceny zasadności powództwa, to miał obowiązek ustalenia te uzupełnić i przeprowadzić ich własną poszerzoną ocenę (zob. m.in.: postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 stycznia 2017 r., I CZ 1/17, z 3 lutego 2017 r., II CZ 146/16). W systemie apelacji pełnej sąd drugiej instancji kontynuuje – w granicach zaskarżenia – merytoryczne rozpoznawanie sprawy (uchwała Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55).

Stwierdzona przez Sąd Apelacyjny potrzeba poczynienia dodatkowych ustaleń faktycznych w sprawie czy też przeprowadzenia w sprawie dodatkowych dowodów nie uzasadniała wydania wyroku kasatoryjnego, gdyż w obowiązującym w polskiej procedurze cywilnej modelu apelacji pełnej wydanie takiego wyroku może nastąpić tylko wtedy, gdy w sprawie zachodzi potrzeba przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości. Konieczność zaś poczynienia pewnych dodatkowych ustaleń faktycznych nie uzasadnia wniosku, że to Sąd Apelacyjny dokonywałby po raz pierwszy lub ponownie wszystkich ustaleń faktycznych (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 stycznia 2021 r., V CZ 66/20).

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c., orzeczono jak w postanowieniu.

Marta Romańska

[dr]

[a.ł]